

Examenul de bacalaureat național 2013
Proba E. c)
Matematică *M_mate-info*

Varianta 3

*Filiera teoretică, profilul real, specializarea matematică-informatică
Filiera vocațională, profilul militar, specializarea matematică-informatică*

- Toate subiectele sunt obligatorii. Se acordă 10 puncte din oficiu.
- Timpul de lucru efectiv este de 3 ore.

SUBIECTUL I

(30 de puncte)

- 5p 1. Determinați numărul real x pentru care numerele 1, $2x + 2$ și 7 sunt termeni consecutivi ai unei progresii aritmetice.
- 5p 2. Calculați distanța dintre punctele de intersecție cu axa Ox a graficului funcției $f: \mathbb{R} \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = x^2 - 4x + 3$.
- 5p 3. Rezolvați în mulțimea numerelor reale ecuația $\sqrt{x^2 + 4} = x + 2$.
- 5p 4. Determinați câte numere naturale impare $\overline{ab}$ se pot forma, știind că $a, b \in \{2, 3, 4, 5\}$ și $a \neq b$.
- 5p 5. În dreptunghiul $ABCD$, cu $AB = 8$ și $BC = 6$, se consideră vectorul $\vec{v} = \overline{AB} + \overline{AO} + \overline{AD}$, unde $\{O\} = AC \cap BD$. Calculați lungimea vectorului $\vec{v}$.
- 5p 6. Calculați sinusul unghiului A al triunghiului ABC în care $AB = 6$, $BC = 10$ și $\sin C = \frac{3}{5}$.

Soluții

Subiectul 1

1. Trei numere a, b, c sunt în progresie aritmetică dacă și numai dacă $b = \frac{a + c}{2}$.

În cazul nostru avem:

$$2x + 2 = \frac{1 + 7}{2}$$

$$2x + 2 = 4$$

$$x = 1$$

2. Punctele de intersecție dintre graficul unei funcții și axa Ox se obțin rezolvând ecuația $f(x) = 0$.

$$f(x) = 0 \Rightarrow x^2 - 4x + 3 = 0 \text{ care are soluțiile } x_1 = 1 \text{ și } x_2 = 3.$$

$$G_f \cap Ox = \{A(1, 0), B(3, 0)\}.$$

Distanța dintre cele două puncte este egală cu 2.

3. Se ridică la pătrat ambii membri:

$$(\sqrt{x^2 + 4})^2 = (x + 2)^2 \Rightarrow x^2 + 4 = x^2 + 4x + 4 \Rightarrow 4x = 0 \Rightarrow x = 0 \text{ care verifică ecuația dată în exercițiu.}$$

4. 23, 43, 53, 25, 35, 45 deci se pot forma șase numere ca în enunț.

5. Vectorii $\overline{AB}$ și $\overline{AD}$ se pot aduna după regula paralelogramului astfel: $\overline{AB} + \overline{AD} = \overline{AC}$.

$$\vec{v} = \overline{AB} + \overline{AO} + \overline{AD} = \overline{AC} + \overline{AO} = 3 \cdot \overline{AO}.$$

Diagonala AC a dreptunghiului se calculează cu teorema lui Pitagora și este egală cu 10.

$$\text{Rezultă } |\vec{v}| = |3 \cdot \overline{AO}| = 3|\overline{AO}| = 3 \cdot 5 = 15.$$

6. Se folosește teorema sinusurilor:

$$\frac{a}{\sin A} = \frac{b}{\sin B} = \frac{c}{\sin C} = 2R \text{ din care se păstrează primul raport și al treilea.}$$

$$\frac{BC}{\sin A} = \frac{AB}{\sin C} \Rightarrow \frac{10}{\sin A} = \frac{6}{\frac{3}{5}} \Rightarrow \frac{10}{\sin A} = 10 \Rightarrow \sin A = 1.$$

SUBIECTUL al II-lea

(30 de puncte)

1. Pentru fiecare număr real a se consideră matricea $A(a) = \begin{pmatrix} a & 1 & 1 \\ 1 & a & 1 \\ 1 & 1 & a \end{pmatrix}$.

5p a) Calculați $\det(A(0))$.

5p b) Determinați valorile reale ale lui a pentru care $5A(a) - (A(a))^2 = 4I_3$.

5p c) Determinați inversa matricei $A(2)$.

2. Se consideră polinomul $f = X^3 - mX^2 + 3X - 1$, unde m este număr real.

5p a) Calculați $f(2) - f(-2)$.

5p b) Determinați restul împărțirii lui f la $X + 2$, știind că restul împărțirii polinomului f la $X - 2$ este egal cu 9.

5p c) Determinați numerele reale m pentru care $x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 = 3$, unde x_1, x_2, x_3 sunt rădăcinile polinomului f .

Subiectul 2

1.a) $A(0) = \begin{pmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{pmatrix}$

$$\det A(0) = \begin{vmatrix} 0 & 1 & 1 \\ 1 & 0 & 1 \\ 1 & 1 & 0 \end{vmatrix} = 0 + 1 + 1 - 0 - 0 - 0 = 2.$$

b) $A(a)^2 = A(a) \cdot A(a) = \begin{pmatrix} a & 1 & 1 \\ 1 & a & 1 \\ 1 & 1 & a \end{pmatrix} \cdot \begin{pmatrix} a & 1 & 1 \\ 1 & a & 1 \\ 1 & 1 & a \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} a^2+2 & 2a+1 & 2a+1 \\ 2a+1 & a^2+2 & 2a+1 \\ 2a+1 & 2a+1 & a^2+2 \end{pmatrix}$.

$$5A(a) - (A(a))^2 = 4I_3 \Leftrightarrow$$

$$5 \begin{pmatrix} a & 1 & 1 \\ 1 & a & 1 \\ 1 & 1 & a \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} a^2+2 & 2a+1 & 2a+1 \\ 2a+1 & a^2+2 & 2a+1 \\ 2a+1 & 2a+1 & a^2+2 \end{pmatrix} = 4 \begin{pmatrix} 1 & 0 & 0 \\ 0 & 1 & 0 \\ 0 & 0 & 1 \end{pmatrix} \Leftrightarrow$$

$$\begin{pmatrix} 5a - a^2 - 2 & 4 - 2a & 4 - 2a \\ 4 - 2a & 5a - a^2 - 2 & 4 - 2a \\ 4 - 2a & 4 - 2a & 5a - a^2 - 2 \end{pmatrix} = \begin{pmatrix} 4 & 0 & 0 \\ 0 & 4 & 0 \\ 0 & 0 & 4 \end{pmatrix} \Leftrightarrow$$

$$\begin{cases} 5a - a^2 - 2 = 4 \\ 4 - 2a = 0 \end{cases}$$

$a = 2$ verifică simultan cele două condiții.

c) Din punctul b) obținem că $5A(2) - (A(2))^2 = 4I_3$

Dăm factor comun $A(2)$ la stanga și obținem $A(2)(5I_3 - A(2)) = 4I_3 \Rightarrow A(2) \left[\frac{1}{4}(5I_3 - A(2)) \right] = I_3$

Analog obținem că $(5I_3 - A(2))A(2) = 4I_3 \Rightarrow \left[\frac{1}{4}(5I_3 - A(2))\right]A(2) = I_3$

Rezultă că matricea $A(2)$ este inversabilă și inversa ei este $A(2)^{-1} = \frac{1}{4}(5I_3 - A(2))$.

$$A(2)^{-1} = \frac{1}{4} \left[\begin{pmatrix} 5 & 0 & 0 \\ 0 & 5 & 0 \\ 0 & 0 & 5 \end{pmatrix} - \begin{pmatrix} 2 & 1 & 1 \\ 1 & 2 & 1 \\ 1 & 1 & 2 \end{pmatrix} \right] = \frac{1}{4} \begin{pmatrix} 3 & -1 & -1 \\ -1 & 3 & -1 \\ -1 & -1 & 3 \end{pmatrix}.$$

2.a) $f(2) = 2^3 - m \cdot 2^2 + 3 \cdot 2 - 1 = 13 - 4m$

$$f(-2) = (-2)^3 - m(-2)^2 + 3(-2) - 1 = -15 - 4m$$

$$f(2) - f(-2) = 13 - 4m + 15 + 4m = 28$$

b) Restul împărțirii unui polinom f la $X - a$ este $r = f(a)$.

$$f(2) = 9 \Rightarrow 13 - 4m = 9 \Rightarrow m = 1$$

Restul împărțirii polinomului f la $X + 2$ este $r = f(-2) = -15 - 4 \cdot 1 = -19$.

Obs: Altfel $f(2) - f(-2) = 28 \Rightarrow r = f(-2) = f(2) - 28 = 9 - 28 = -19$

c) Din relațiile lui Viete avem:

$$x_1 + x_2 + x_3 = -\frac{b}{a} = -\frac{-m}{1} = m$$

$$x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3 = \frac{c}{a} = \frac{3}{1} = 3$$

Mai departe folosim formula $(x_1 + x_2 + x_3)^2 = x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + 2(x_1x_2 + x_1x_3 + x_2x_3)$

$$\Rightarrow m^2 = x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 + 6$$

$$\Rightarrow x_1^2 + x_2^2 + x_3^2 = m^2 - 6$$

x_1, x_2, x_3 sunt rădăcini ale polinomului f deci avem:

$$x_1^3 - mx_1^2 + 3x_1 - 1 = 0$$

$$x_2^3 - mx_2^2 + 3x_2 - 1 = 0$$

$$x_3^3 - mx_3^2 + 3x_3 - 1 = 0$$

Se adună membru cu membru cele trei egalități și obținem:

$$x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 - m(x_1^2 + x_2^2 + x_3^2) + 3(x_1 + x_2 + x_3) - 3 = 0$$

$$x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 - m(m^2 - 6) + 3m - 3 = 0$$

$$\Rightarrow x_1^3 + x_2^3 + x_3^3 = m(m^2 - 6) - 3m + 3 = m^3 - 9m + 3$$

$$m^3 - 9m + 3 = 3 \Rightarrow m^3 - 9m = 0 \Rightarrow m(m^2 - 9) = 0$$

de unde rezultă $m = 0$ sau $m = -3$ sau $m = 3$.

SUBIECTUL al III-lea

1. Se consideră funcția $f : (-1,1) \rightarrow \mathbb{R}$, $f(x) = \ln \frac{1-x}{1+x}$.

5p a) Calculați $f'(x)$, $x \in (-1,1)$.

5p b) Verificați dacă funcția f este descrescătoare pe intervalul $(-1,1)$.

5p c) Determinați punctele de inflexiune a funcției f .

2. Pentru fiecare număr natural n se consideră numărul $I_n = \int_1^2 x^n e^x dx$.

5p a) Calculați I_0 .

5p b) Arătați că $I_1 = e^2$.

5p c) Demonstrați că $I_{n+1} + (n+1)I_n = 2^{n+1}e^2 - e$, pentru orice număr natural n .

Subiectul 3

$$1.a) f'(x) = \left(\ln \frac{1-x}{1+x} \right)' = \frac{\left(\frac{1-x}{1+x} \right)'}{\frac{1-x}{1+x}} = \frac{\frac{-(1+x) - (1-x)}{(1+x)^2}}{\frac{1-x}{1+x}} = \frac{-2}{(1+x)^2} \cdot \frac{1+x}{1-x} = \frac{-2}{1-x^2} = \frac{2}{x^2-1}, \forall x \in (-1,1)$$

b) $x^2 - 1 < 0, \forall x \in (-1,1)$

$f'(x) = \frac{2}{x^2-1} < 0, \forall x \in (-1,1)$ deci f este descrescătoare pe $(-1,1)$.

$$c) f''(x) = \left(\frac{2}{x^2-1} \right)' = \frac{2' \cdot (x^2-1) - 2 \cdot (x^2-1)'}{(x^2-1)^2} = \frac{-4x}{(x^2-1)^2}, \forall x \in (-1,1)$$

Ecuția $f''(x) = 0$ are soluția $x = 0$.

x	-1	0	+1
$f''(x)$	+	0	-
$f(x)$	convexă		concavă

Din tabel rezultă că $x = 0$ este punct de inflexiune.

$$2.a) I_0 = \int_1^2 e^x dx = e^x \Big|_1^2 = e^2 - e.$$

$$b) I_1 = \int_1^2 x e^x dx = \int_1^2 x (e^x)' dx = x e^x \Big|_1^2 - \int_1^2 x' e^x dx = 2e^2 - e - \int_1^2 e^x dx = 2e^2 - e - e^2 + e = e^2.$$

c)

$$I_{n+1} = \int_1^2 x^{n+1} e^x dx = \int_1^2 x^{n+1} (e^x)' dx = x^{n+1} e^x \Big|_1^2 - \int_1^2 (x^{n+1})' e^x dx = 2^{n+1} e^2 - e - (n+1) \int_1^2 x^n e^x dx = 2^{n+1} e^2 - e - (n+1) I_n$$

$$\Rightarrow I_{n+1} + (n+1) I_n = 2^{n+1} e^2 - e, \forall n \in \mathbb{N}.$$